Türk Kültür Havzası

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **Ana yurt Orta Asya'dır; Anadolu'dan Balkanlara ve Orta Doğu-Kuzey Afrika'ya yayılmıştır.**
   Türk kültürü Orta Asya'dan dalga dalga batıya ve kuzeye yayılmıştır.

2. **D – Y – D – D – D**
   Kalıcı yapılar yerleşik hayata geçildikten sonra yaygınlaşmıştır.

3. **Barınak (yerleşik): ev, konak / Ticaret yapısı (yerleşik): kervansaray, han, bedesten**
   Yerleşik hayat taşınabilir eşyaların yerine kalıcı yapıları öne çıkarır.

4. **A) At**
   At, bozkır hayatında ulaşım, savaş ve geçimin temel dayanağıydı.

5. **Moldova**
   Gagavuzlar Hristiyan bir Türk topluluğudur ve Moldova'nın güneyinde özerk bölgede yaşar.

6. **D) Tataristan**
   Tataristan, Rusya Federasyonu'na bağlı özerk bir cumhuriyettir.

7. **B) TÜRKSOY**
   TÜRKSOY, Türk dünyasının kültür kuruluşudur.

8. **a) Türkistan b) Kuzey c) Nevruz**
   Nevruz her yıl 21 Mart'ta kutlanır.

9. **A) TÜRKSOY'un kurulması**
   TÜRKSOY 1993'te Türk devletleri arasında imzalanan anlaşmayla kuruldu.

10. **B) Türk kültürünün bu bölgelerde kalıcı izler bıraktığının**
    Kalıcı mimari eserler, kültürün bir bölgede uzun süre etkili olduğunu gösterir.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **D) Köklü ve güçlü bir kimliğe sahip olduğunu**
    Etkileşim bir kültürü zenginleştirir; özün korunması kültürün köklü olduğunu gösterir.

12 **E) Memlük Devleti**
Memlükler Mısır ve Suriye'de hüküm sürmüştür; Akkoyunlu ve Karakoyunlular Doğu Anadolu-İran-Irak'ta etkiliydi.

13 **Örnek: Yazılı iletişim, basın ve internet içeriklerinin karşılıklı okunması kolaylaşır; ortak ders kitabı, bilimsel yayın ve ticari belgelerin paylaşımı artar, kültürel yakınlaşma güçlenir.**
Ortak alfabe, akraba dillerin birbirini anlamasını kolaylaştıran önemli bir köprüdür.

14 **D) Bölgenin sömürgeci devletlerin işgaline uğraması**
İşgal dönemlerinde dil, din ve eğitim alanında baskılar kültürel tahribata yol açtı.

15 **C) Saha (Yakutistan) Cumhuriyeti**
Saha Cumhuriyeti Rusya Federasyonu'na bağlı özerk bir cumhuriyettir.

16 **Örnek: Ortak kültürel mirasın korunmasıyla tarihî bağlar canlı tutulur; eğitim ve sağlık projeleri halklar arasında dostluk ve güven oluşturur, ekonomik iş birliğini de kolaylaştırır.**
Kültürel miras ve kalkınma projeleri yumuşak güç unsurlarıdır.

17 **B) Kırım Tatarları – Kazakistan'daki Issık Gölü çevresi**
Kırım Tatarlarının anayurdu Karadeniz'in kuzeyindeki Kırım Yarımadası'dır; Issık Gölü Kırgızistan'dadır.

18 **E) Okyanus aşırı sömürge kurma**
Türk kültürünün yayılışı kara yoluyla gerçekleşen göç, devlet kurma ve ticaretle olmuştur.

19 **A) Türk kültürünün dünyaya tanıtılmasına**
Ortak bayramların uluslararası alanda kutlanması kültürel tanıtım aracıdır.

20 **Örnek: Kafkasya – Karaçaylar, Kumuklar; Sibirya – Yakutlar (Saha), Tuvalar. Ortak özellik: Türk dil ailesine ait diller konuşmaları.**
Dil akrabalığı, Türk kültür havzasını birbirine bağlayan temel unsurdur.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **C) I ve III**
Havzada bağımsız devletlerin yanında özerk bölgeler ve azınlık konumunda topluluklar da vardır.

22 **B) Yaşam biçiminin ekonomik faaliyetlere bağlı olarak değişmesi**
Hayvancılığa dayalı göçebelikten tarım ve ticarete dayalı yerleşikliğe geçiş eser türlerini değiştirdi.

23 **Örnek: Rusya'daki Tataristan ve Başkurdistan gibi özerk cumhuriyetler, Moldova'daki Gagavuz Yeri, İran'daki Türk toplulukları ve Balkanlardaki Türk nüfusu bağımsız devlet sınırları dışında kaldığı hâlde havzanın parçasıdır.**

Kültür havzası siyasi sınırlardan geniştir.

24 **E) Türk kültür mirasının insanlığın ortak mirası olarak kabul edildiğini**

Evrensel değere sahip eserler hangi kültüre ait olursa olsun ortak miras sayılır.

25 **C) İskandinavya**

İskandinavya'da Türk kültürünün tarihî bir yayılış alanı yoktur.

26 **C) Eğitim ve kültür değişim programlarında**

Dil ve kültür benzerliği öğrenci değişimi, ortak yayın ve sanat etkinliklerini kolaylaştırır.

27 **Örnek: Fırsat – Geniş bir coğrafyada kültürel yakınlık, ticaret, eğitim ve enerji iş birliklerini kolaylaştırır; Türkiye'nin bölgesel etkisini artırır. Güçlük – Toplulukların farklı ülkelerin sınırları içinde yaşaması, bu ülkelerin iç politikaları ve ulaşım mesafeleri iş birliğini zorlaştırabilir.**

Kültürel bağlar bir yumuşak güç kaynağıdır; ancak siyasi koşullar belirleyicidir.

28 **D) Mostar Köprüsü – Kırgızistan**

Osmanlı dönemine ait Mostar Köprüsü Bosna-Hersek'tedir.

29 **E) I, II ve III**

Üçü de Türk dünyasında kalkınma, kültür ve siyasi iş birliğine yönelik kurumlardır.

30 **A) Karşılıklı etkileşimle kültürel zenginleşmeye**

Komşu kültürlerle etkileşim alışverişi hem Türk kültürünü hem komşularını etkiledi.